

Przemysław Maj*

**POGLĄDY POLITYCZNE STUDENTÓW
POLSKICH SZKÓŁ WYŻSZYCH
WOBEK KONFLIKTU NA UKRAINIE:
KONTEKST WYBORÓW EUROPEJSKICH
I PARLAMENTARNYCH W POLSCE
W 2023 I 2024 ROKU**

Streszczenie

W różnych badaniach empirycznych można zaobserwować, że młode pokolenie ma niejednokrotnie odmienne zdanie w kwestiach społecznych i politycznych w stosunku do innych grup wiekowych. Te poglądy są istotnym problemem badawczym, ponieważ w pewnym stopniu wpływają na politykę. Celem artykułu jest analiza poglądów politycznych studentów polskich szkół wyższych wobec konfliktu na Ukrainie, z uwzględnieniem stosunku do przyjętych przez Polskę uchodźców z tego kraju. W kontekście wojny na Ukrainie i zarysowanego problemu badawczego testowano dwie hipotezy: H1. Struktura opinii na temat przyjmowania uchodźców z Ukrainy i pomocy dla tego kraju odróżnia się na tle tendencji obserwowanych w innych badaniach; H2. Dominujące w badanej grupie opinie korespondują z poparciem dla komitetów wyborczych w elekcjach do Parlamentu Europejskiego oraz do Sejmu i Senatu RP (2023–2024). Badanie zrealizowane na grupie 494 osób w skali ogólnopolskiej częściowo potwierdziło hipotezy H1 i H2.

Słowa kluczowe: uchodźcy, Ukraina, konflikt rosyjsko-ukraiński, opinie polskich studentów, wojna

Wstęp

W analizowanym okresie (2022–2024) za wschodnią granicą kraju toczył się pełnoskalowy konflikt militarny. W odpowiedzi na związane z nim wydarzenia polskie władze podjęły szereg decyzji politycznych. Dotyczyły one w szczególności otwarcia granic w celu przyjęcia ukraińskich uchodźców oraz krajowego i międzynarodowego wsparcia tego państwa na płaszczyźnie militarnej, politycznej i gospodarczej. Podej-

---

* Uniwersytet Rzeszowski, e-mail: pmaj@ur.edu.pl, ORCID: 0000-0002-5151-5464.

mowane w tych trzech obszarach decyzje państwowe przełożyły się na istniejące podziały socjopolityczne. Część społeczeństwa zaakceptowała wskazane decyzje, ale pojawiły się też głosy sceptyczne. Celem artykułu jest analiza poglądów politycznych studentów polskich szkół wyższych w kontekście tak zarysowanego problemu.

W tym celu sformułowano dwie hipotezy:

1. H1. Struktura opinii na temat przyjmowania uchodźców z Ukrainy i pomocy dla tego kraju odróżnia się na tle tendencji obserwowanych w innych badaniach.
2. H2. Dominujące w badanej grupie opinie korespondują z poparciem dla komitetów wyborczych w elekcjach do Parlamentu Europejskiego oraz do Sejmu i Senatu RP (2023–2024).

Badanie realizowano modyfikowaną metodą CAWI na przełomie maja i czerwca 2024 roku bezpośrednio przed wyborami do Parlamentu Europejskiego na grupie 494 osób – studentów publicznych polskich szkół wyższych z całej Polski. Modyfikacja CAWI polegała na tym, że badanie było realizowane w grupach wykładowych i ćwiczeniowych w trakcie zajęć za pomocą aplikacji Survey Lab, co pozwoliło na kontrolę nad przebiegiem procesu udzielania odpowiedzi. Ankiety przeprowadzono na studiach dziennych i zaocznych, na kierunkach z dziedziny nauk społecznych, głównie: politologii, stosunkach międzynarodowych, bezpieczeństwie wewnętrznym, prawie i socjologii. Ankietowani pod względem struktury płci stanowili grupę w 59% złożoną z kobiet (292 osoby) i 41% mężczyzn (202 osoby)¹. Ankietowani dokonywali wyboru jednej odpowiedzi spośród kilku opcji.

Pytanie 1. Jaka jest Twoja płeć?

	%	Odpowiedzi
Kobieta	59%	292
Mężczyzna	41%	202

Źródło: oprac. własne.

Pod względem struktury wieku grupa była względnie jednorodna, osoby w przedziale 18–25 lat stanowiły 95% ogółu badanych, pozostałymi byli ankietowani z przedziału 26–35 (4%) i 36–45 (1%).

¹ Płeć jest istotną zmienną w badaniach dotyczących uchodźców z Ukrainy w Polsce. W sondażach przywołanych przez Olę Kotowską-Wójcik mężczyźni dwukrotnie częściej niż kobiety odpowiadali, że się „raczej” lub „zdecydowanie nie zgadzają” z byciem solidarnymi z uchodźcami. O. Kotowska-Wójcik, *Spoleczna akceptacja dla uchodźców z Ukrainy* [w:] *(Nie)widzialna strona przemocy domowej. Zjawisko przemocy w percepcji mieszkańców dzielnicy Bielany m.st. Warszawy*, red. M. Markocka, B. Olsewski, J. Wróblewska-Skrzek, Poznań 2023, s. 145.

Pytanie 2. Proszę podać swój wiek

	%	Odpowiedzi
18–25	95%	470
26–35	4%	19
36–45	1%	4
46–55	0%	0
56–65	0%	0
powyżej 66 lat	0%	0

Źródło: oprac. własne.

Mając na uwadze miejsce zamieszkania, respondenci najczęściej wskazywali na duże miasto powyżej 100 000 mieszkańców (39% osób) albo na wieś (36%). Na trzecim miejscu znalazły się miasta średniej wielkości w przedziale od 10 000 do 100 000 mieszkańców (19% wskazań), a na czwartym mniejsze ośrodki poniżej 10 000 osób (6% odpowiedzi).

Pytanie 3. Proszę wskazać swoje miejsce zamieszkania

	%	Odpowiedzi
wieś	6%	180
miasto do 10 000 mieszkańców	6%	30
miasto od 10 000 do 100 000 mieszkańców	19%	92
miasto powyżej 100 000 mieszkańców	39%	192

Źródło: oprac. własne.

Ankietowani zapytani o województwo zamieszkania najczęściej zaznaczali podkarpackie (32%), następnie kujawsko-pomorskie (21%), lubelskie (11%), podlaskie (9%) i śląskie (6%). Reprezentacja z pozostałych województw wyniosła od 1 do 4% (z wyjątkiem warmińsko-mazurskiego – brak wskazań). Trzeba podkreślić, że zarówno miejsce (miasto – wieś), jak i województwo zamieszkania są predyktorami preferencji politycznych. Z preferencjami politycznymi są skorelowane postawy wobec wojny na Ukrainie oraz wobec przyjmowania uchodźców z tego państwa – zarówno partie polityczne, jak i kandydaci prezentują spolaryzowane stanowiska w tej kwestii². Z tego powodu badanie

² R.M. Staniszewski, *Administrare – być pomocnym: społeczna percepcja wybranych rozwiązań zdefiniowanych w ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz innych działań dotyczących tej problematyki*, „Studia Iuridica”, 2022, vol. 92, s. 395.

uwzględniło pytanie dotyczące preferencji politycznych w wyborach do Sejmu, Senatu oraz Parlamentu Europejskiego w latach 2023–2024.

Pytanie 4. Proszę wskazać województwo, w którym Pani/Pan mieszka

	%	Odpowiedzi
dolnośląskie	8%	39
kujawsko-pomorskie	21%	102
lubelskie	11%	54
lubuskie	0%	1
łódzkie	1%	6
małopolskie	3%	16
mazowieckie	4%	20
opolskie	0%	2
podkarpackie	32%	159
podlaskie	9%	45
pomorskie	1%	3
śląskie	6%	28
świętokrzyskie	1%	7
warmińsko-mazurskie	0%	0
wielkopolskie	2%	8
zachodniopomorskie	1%	4

Źródło: oprac. własne.

Innym predykatorem poglądów wobec wojny na Ukrainie i uchodźców z tego kraju jest wysokość uzyskiwanych dochodów. W badaniach CBOS poparcie dla przyjmowania ukraińskich uchodźców rzadziej deklarowały osoby o niższych dochodach *per capita* w gospodarstwie domowym (53% wśród osób o najniższych dochodach wobec 79% wśród badanych o najwyższych)³. Z tego powodu zadano pytanie 5 „Proszę podać orientacyjne dochody”. Wyniki były następujące: większość respondentów (78% odpowiedzi) wskazało na dochody mniejsze niż 4 300 zł, następne 15% umieściło je w przedziale 4 300–6 500, kolejne 5% między 6 500–10 000, pozostałe 2% powyżej 10 000 zł⁴.

³ *O wojnie na Ukrainie i scenariuszach jej rozwoju*, komunikat z badań CBOS nr 142/2023, s. 3, <https://www.cbos.pl> (22.06.2024); por. P. Długosz, D. Izdebska-Długosz, *Polskie społeczeństwo wobec uchodźców wojennych z Ukrainy*, „Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny”, 2024, nr 2, s. 15–32.

⁴ W innych badaniach bardziej krytyczne wobec Ukraińców były osoby zajmujące niższe pozycje zawodowe i gorzej oceniające swoją sytuację materialną. Wraz z odczuwalnym spadkiem poziomu życia rosła niechęć w stosunku do uchodźców wojennych związana z obawami przed pogorszeniem własnej sytuacji materialnej. *Ibidem*, s. 26.

Pytanie 5. Proszę podać orientacyjne dochody

	%	Odpowiedzi
mniej niż 4 300 zł	78%	385
4 300–6 500 zł	15%	75
6 500–10 000 zł	5%	26
powyżej 10 000 zł	2%	8

Źródło: oprac. własne.

Opinie studentów wobec konfliktu na Ukrainie i uchodźców wojennych

Opinie wobec konfliktu i uchodźców zbadano, zadając pytania dotyczące: wskazania podmiotów odpowiedzialnych za wybuch konfliktu; strony, którą respondent popiera w konflikcie rosyjsko-ukraińskim; sposobu zakończenia konfliktu między walczącymi państwami; możliwości uzyskania przez Ukrainę członkostwa w Unii Europejskiej oraz NATO, oceny relacji polsko-ukraińskich w 2024 roku, adekwatności pomocy dla uchodźców z Ukrainy w Polsce; wskazania terminu, do którego Polska powinna udzielać schronienia uchodźcom.

Opinie dotyczące odpowiedzialności za wybuch wojny na Ukrainie (pytanie 6) nie były jednorodne. Co prawda, większość 71% odpowiadających wskazało na Federację Rosyjską, ale 18% obarczyło winą zarówno Rosję, jak i Ukrainę, państwa Unii Europejskiej, NATO oraz Stany Zjednoczone Ameryki (w różnym stopniu). Kilkanaście osób (3% ogółu) wskazało na winę samej Ukrainy.

Pytanie 6. Winę za wybuch wojny na Ukrainie ponosi:

	%	Odpowiedzi
Federacja Rosyjska	71%	352
Ukraina	3%	13
państwa Unii Europejskiej, NATO i Stany Zjednoczone Ameryki	2%	8
w różnym stopniu wszystkie wymienione państwa i organizacje	18%	89
trudno powiedzieć	6%	32

Źródło: oprac. własne.

Zbliżoną strukturę miały odpowiedzi na pytanie o poparcie dla walczących stron. Większość (73%) zadeklarowała poparcie dla Ukrainy, kilkanaście osób (2%) dla Federacji Rosyjskiej, a 25% ankietowanych stwierdziło, że nie popiera żadnego z tych państw⁵. Sta-

⁵ R.M. Staniszewski, *op.cit.*, s. 391.

nowi to pewien kontrast względem przeprowadzanych wcześniej badań ogólnopolskich. W badaniu z 2022 roku, zrealizowanym na zlecenie Roberta Mirona Staniszewskiego, na pytanie: „Czy Pana(i) zdaniem Polska powinna pomagać Ukrainie w czasie wojny z Rosją?”, 91% badanych odpowiedziało, że tak. Nie akceptowało takiej pomocy zaledwie 3% badanych, a 6% nie miało w tej sprawie zdania. Postawy te trzeba interpretować jako bardziej przychylne Ukrainie niż w badanej grupie studentów w 2024 roku.

Pytanie 7. W konflikcie rosyjsko-ukraińskim popieram:

	%	Odpowiedzi
Federację Rosyjską	2%	12
Ukrainę	73%	360
żadne z tych państw	25%	122

Źródło: oprac. własne.

Nieco odmiennie prezentowały się odpowiedzi na pytanie o sposób zakończenia tego konfliktu. W tym przypadku respondenci mieli do wyboru następujące odpowiedzi: powinien się zakończyć wycofaniem się Federacji Rosyjskiej z okupowanych ziem Ukrainy (ten wariant wskazało najwięcej osób – 65%). Druga możliwość dotyczyła kompromisu między walczącymi stronami (tę odpowiedź wybrało 21% osób). Konieczność ustępstw Ukrainy na rzecz Rosji jako metodę zakończenia wojny zaznaczyło 5% udzielających odpowiedzi. Pozostali (9%) nie zajęli stanowiska w tej kwestii.

Pytanie 8. Wojna na Ukrainie powinna się zakończyć:

	%	Odpowiedzi
kompromisem między walczącymi stronami	21%	104
ustępstwami ze strony Ukrainy na rzecz Federacji Rosyjskiej	5%	25
wycofaniem się Federacji Rosyjskiej z okupowanych ziem Ukrainy	65%	320
nie mam zdania	9%	45

Źródło: oprac. własne.

Trzeba zaznaczyć, że w porównaniu do badań na grupie studentów, w analizie przeprowadzonej na próbie ogólnopolskiej przez CBOS (październik 2024) rozkład opinii przedstawiał się w odmienny sposób. Według 44% ankietowanych Ukraina będzie musiała zrezygnować z części

swojego terytorium. Tylko 19% było zdania, że Rosja wycofa się z zajętych obszarów, a 6% z terytorium od 2014 roku. Pozostałe 4% badanych twierdziło, że Rosja podporządkuje sobie całą Ukrainę, a 27% nie udzieliło na to pytanie odpowiedzi⁶. W próbie CBOS zdecydowanie wyższy (o 39%) był procent osób, które uważały, że Ukraina będzie musiała zrezygnować z części swojego terytorium. Wynika to prawdopodobnie ze zmian, które nastąpiły wskutek działań wojennych w odstępie kilku miesięcy (ofensywa wojsk rosyjskich).

Pytanie 9 było związane z potencjalnym członkostwem Ukrainy w Unii Europejskiej oraz NATO. Głosy popierające akcesję do Unii Europejskiej wyniosły 12%, w przypadku NATO odsetek ten był wyższy i stanowił 19%. Kolejne 37% ankietowanych uznało, że przedmiotowe państwo powinno zostać członkiem obu tych struktur. Odpowiedzi sceptycznych (Ukraina nie powinna być członkiem tych organizacji) udzieliło 32% respondentów. Wynika stąd, że blisko 70% udzielających odpowiedzi opowiedziało się za włączeniem Ukrainy do struktur świata zachodniego, ale około 30% było temu przeciwnych.

Pytanie 9. Moim zdaniem Ukraina:

	%	Odpowiedzi
powinna zostać członkiem Unii Europejskiej	12%	62
powinna zostać członkiem NATO	19%	93
powinna zostać członkiem UE i NATO	37%	183
nie powinna być członkiem tych organizacji	32%	156

Źródło: oprac. własne.

Znamienne były odpowiedzi na pytanie 10, które dotyczyło relacji między Polską a Ukrainą w 2024 roku. Żadna spośród ankietowanych 494 osób nie wybrała odpowiedzi oceniającej je jako „wzorowe” i jedynie 3% uważało, że są one „bardzo dobre”. Na ocenę relacji jako „dobrych” wskazało 25% osób, a 40% uznało je za „dostateczne”. Odpowiedzi „złe” i „bardzo złe” wybrało odpowiednio 17 i 6%, a „trudno powiedzieć” 9%. Wynika stąd, że w badaniu dominowały pesymistyczne oceny stosunków dwustronnych, co prawdopodobnie było pokłosiem konfliktu dyplomatycznego związanego z polskim embargiem na produkty żywnościowe z Ukrainy (2023) oraz nieakceptowaną przez Polskę polityką historyczną Kijowa.

⁶ *O Ukraincach w Polsce i wojnie w Ukrainie*, Komunikat z badań CBOS nr 99/2024, s. 6, <https://www.cbos.pl> (22.10.2024).

Pytanie 10. Obecne relacje między Polską i Ukrainą w 2024 roku oceniam jako:

	%	Odpowiedzi
wzorowe	0%	0
bardzo dobre	3%	17
dobre	25%	125
dostateczne	40%	199
złe	17%	82
bardzo złe	6%	29
trudno powiedzieć	9%	42

Źródło: oprac. własne.

Pytanie 11 dotyczyło oceny skali pomocy udzielanej przez Polskę uchodźcom z Ukrainy⁷. W przypadku badanej grupy większość ankietowanych uznała tę pomoc za zbyt dużą (49%), z kolei 39% za wystarczającą. Wariant „trudno powiedzieć” wybrało 9%, a 3% uznało ją za zbyt małą. Wyniki te można zestawić z analizą CBOS przeprowadzoną dwa lata wcześniej na próbie ogólnopolskiej. Zgodnie z nią zdecydowana większość (67%) badanych zaznaczała, że pomoc Polski dla uchodźców z Ukrainy jest „wystarczająca”. Kolejnych 18% uważało, że jest ona „zbyt wysoka”, 7% wskazało odpowiedź „zbyt mała” i tyle samo „trudno powiedzieć”⁸. Trzeba podkreślić, że w grupie studentów badanych w 2024 roku odsetek krytycznie oceniających skalę pomocy (jako zbyt wysoką) był wyższy o ponad 30% w stosunku do badania CBOS, co wskazuje na sceptycyzm wobec udzielania pomocy uchodźcom z Ukrainy w Polsce⁹.

Pytanie 11. Uważam, że pomoc udzielana w Polsce uchodźcom z Ukrainy:

	%	Odpowiedzi
jest zbyt mała	3%	13
jest wystarczająca	39%	194
jest zbyt duża	49%	243
trudno powiedzieć	9%	44

Źródło: oprac. własne.

⁷ Można wskazać na różne motywacje społeczne związane z udzielaniem pomocy uchodźcom, zob. K. Kalinowska, K. Krakowska, M. Sałkowska, *Dlaczego Polacy pomagali Ukraińcom? Typologia powodów zaangażowania w pomoc ukraińskim uchodźcom*, „Kultura i Społeczeństwo”, 2023, t. 67, nr 3: *Ukraina i Polska 2022 – wobec inwazji Rosji*.

⁸ *Polacy wobec uchodźców z Ukrainy*, Komunikat z badań CBOS nr 62/2022, s. 9, <https://www.cbos.pl> (22.06.2024).

⁹ P. Długosz, D. Izdebska-Długosz, *op.cit.*, s. 16–17; *Polacy wobec uchodźców z Ukrainy...*, s. 9.

W badaniu sprawdzano także opinie związane z długością pobytu uchodźców wojennych w Polsce (pytanie 12). Najwięcej ankietowanych uznało, że powinni oni mieć zapewnioną możliwość pozostania w kraju do zakończenia wojny (40%). Kolejne 22% stało na stanowisku, że Ukraińcy powinni wrócić do kraju, ponieważ sytuacja w ich państwie jest stabilna. Badani wskazywali też, że uchodźcy powinni mieć możliwość przedłużenia pobytu o kilka miesięcy (19%) i taki sam odsetek nie miał zdania w tej kwestii.

Trzeba zauważyć, że odpowiedzi na pytania dotyczące uchodźców wojennych były niejednorodne, co może wynikać z generalnego trendu opinii publicznej w tej kwestii¹⁰. O ile w pierwszym roku wojny poparcie dla ich przyjmowania było zdecydowane i deklarowało je 94% osób (2022), to w kolejnych pomiarach odsetek ten spadał (do 57% w październiku 2023 roku i 53% w październiku 2024 roku)¹¹. Wyniki uzyskane w badaniu na grupie studentów można uznać za zgodne z tą tendencją¹².

Pytanie 12. Uważam, że uchodźcy z Ukrainy:

	%	Odpowiedzi
powinni mieć możliwość pozostania w Polsce do zakończenia wojny	40%	200
powinni mieć możliwość przedłużenia pobytu w Polsce o kilka miesięcy	19%	94
powinni powrócić do kraju, ponieważ sytuacja w ich kraju jest już stabilna	22%	108
nie mam zdania	19%	92

Źródło: oprac. własne.

Preferencje polityczne w wyborach do Sejmu i Senatu oraz Parlamentu Europejskiego

Jednym z celów badania było sprawdzenie preferencji politycznych ankietowanych. Wydaje się to zasadne, ponieważ poszczególne komitety i ich kandydaci prezentowali w okresie wyborczym antagonistyczne

¹⁰ *Ibidem*, s. 2.

¹¹ Spadek poparcia od wiosny 2023 roku był związany z kryzysem zbożowym. O ile w marcu 2022 r. przeciwników przyjmowania uchodźców z Ukrainy było 3%, to w październiku 2024 r. było to już 40%. *O Ukraińcach w Polsce i wojnie w Ukrainie...*, s. 1.

¹² Istotne są wnioski Krzysztofa Głowiaka, według którego problemem dla Polaków nie jest imigracja jako taka, ale to, kim są i jacy są imigranci. K. Głowiak, *Stosunek Polaków do przyjmowania uchodźców przed i w warunkach europejskiego kryzysu migracyjnego*, „Historia i Polityka”, 2021, nr 35, s. 160.

poglądy wobec uchodźców i wojny na Ukrainie. Z kolei ankietowani pod względem wiekowym stanowili względnie homogeniczną grupę, zdominowaną przez osoby w przedziale 18–25 lat. Są to najmłodszy wyborcy, którzy posiadają zdefiniowane poglądy na politykę i preferują określone komitety i kandydatów.

W badaniach ogólnopolskich zależności między preferencjami politycznymi i stosunkiem do uchodźców wydają się bezdyskusyjne. Według CBOS przyjmowanie uchodźców rzadziej popierają deklarujący poglądy prawicowe (53% wobec 68% osób deklarujących poglądy lewicowe). Najbardziej przychylni przyjmowaniu Ukraińców byli wyborcy: Koalicji Obywatelskiej (71% za przyjmowaniem, 25% było odmiennego zdania), Lewicy (81% za, a 18% przeciwnych) i Trzeciej Drogi (72% za, a 27% przeciw). Natomiast bardziej podzieleni w tej kwestii byli zwolennicy partii opozycyjnych, czyli Prawa i Sprawiedliwości (49% wobec 42% przeciw) oraz Konfederacji Wolność i Niepodległość (52% za wobec 45% przeciw)¹³.

W innych badaniach przywołanych przez Piotra Długosza i Dominikę Izdebską-Długosz najwyższy odsetek negatywnych opinii występował wśród elektoratu Konfederacji (65%). Najmniej krytycznych głosów było wśród wyborców koalicji Obywatelskiej (26%), Prawa i Sprawiedliwości (27%), Polski 2050 Szymona Hołowni (29%), Polskiego Stronnictwa Ludowego (28%) i Lewicy (32%)¹⁴.

W badaniu autorskim przeprowadzonym na grupie studentów w 2024 roku respondenci byli pytani o głos oddawany w wyborach politycznych w 2023 i 2024 roku. W przypadku wyborów parlamentarnych (2023) najczęściej deklarowano głosowanie na Trzecią Drogę Szymona Hołowni – Polskie Stronnictwo Ludowe (23%). Drugim pod względem popularności komitetem wyborczym była Koalicja Obywatelska (22%). Nowa Lewica – trzeci z komitetów wyborczych, które współtworzą po wyborach 2023 roku rząd – zanotowała w tej grupie popularność na poziomie 11%. Jeśli chodzi podmioty postrzegane jako prawicowe, głosowanie na Prawo i Sprawiedliwość wskazywało 14% osób, a na komitet Konfederacja Wolność i Niepodległość 13%. Wśród pozostałych 11% osób nie głosowało w wyborach, a 6% nie wybrało żadnego ze wskazanych komitetów. Reasumując, na komitety współtworzące obecny rząd głosowało 56% ankietowanych, a na obecną opozycję i inne komitety wyborcze – 33%.

¹³ *O Ukraińcach w Polsce i wojnie w Ukrainie...*, s. 2.

¹⁴ P. Długosz, D. Izdebska-Długosz, *op.cit.*, s. 24.

Pytanie 13. W wyborach do Sejmu RP w 2023 roku głosowałam/em na komitet wyborczy:

	%	Odpowiedzi
Prawo i Sprawiedliwość	14%	69
Koalicja Obywatelska PO .N IPL ZIELONI	22%	110
Trzecia Droga Polska 2050 Szymona Hołowni – Polskie Stronnictwo Ludowe	23%	112
Nowa Lewica	11%	56
Konfederacja Wolność i Niepodległość	13%	65
żadne z powyższych	6%	29
nie głosowałam/em	11%	53

Źródło: oprac. własne.

Pytanie 14 dotyczyło wyborów do Parlamentu Europejskiego. W tym przypadku ankietowani wskazywali na preferencje związane z przyszłym głosowaniem. Studenci w pierwszej kolejności wybierali komitet Koalicji Obywatelskiej (20% odpowiedzi), co stanowiło spadek w porównaniu do wyborów parlamentarnych o 2 punkty procentowe. Na drugim miejscu znalazła się Konfederacja z 16 punktami (wzrost o 3%). Miejsce trzecie przypadło Trzeciej Drodze Polska 2050 Szymona Hołowni – Polskiemu Stronnictwu Ludowemu (15%), co oznaczało spadek o 8 punktów procentowych. Z kolei głosowanie na Nową Lewicę wskazywało 8% zapytanych. Trzeba zauważyć, że niemal wszystkie komitety wyborcze (poza Konfederacją Wolność i Niepodległość) w przeprowadzonym badaniu traciły głosy wyborców. Wzrosła liczba osób, które zgłaszały absencję wyborczą (18% – wzrost o 7 punktów procentowych), a także tych, którzy deklarowali oddanie głosu na inne formacje (12%, wzrost o 6 punktów procentowych). Wynika stąd, że poglądy polityczne w badanej grupie zmieniły się zdecydowanie w okresie sześciu miesięcy (pomiędzy dwiema elekcjami). Na tych zmianach najwięcej straciły ugrupowania koalicji rządzącej (13%), a zyskała nieznacznie Konfederacja. Uwzględniając postulaty polityczne komitetów wobec uchodźców z Ukrainy, wzrost dotyczył tego, którego program był sceptyczny w tym zakresie. Jednocześnie ten wzrost był skorelowany ze zmniejszającym się odsetkiem osób, które dostrzegały konieczność kontynuacji pomocy uchodźcom i Ukrainie na dotychczasowym poziomie¹⁵.

¹⁵ *O wojnie na Ukrainie i scenariuszach jej rozwoju...*, s. 3.

Pytanie 14. W wyborach do Parlamentu Europejskiego głosują na:

	%	Odpowiedzi
Prawo i Sprawiedliwość	11%	53
Koalicję Obywatelską PO .N IPL ZIELONI	20%	99
Trzecią Drogę Polska 2050 Szymona Hołowni – Polskie Stronnictwo Ludowe	15%	76
Nową Lewicę	8%	38
Konfederację Wolność i Niepodległość	16%	78
żadne z powyższych	12%	62
nie głosują	18%	88

Źródło: oprac. własne.

Zakończenie

Wyniki badań dotyczących poglądów politycznych studentów polskich szkół wyższych wobec konfliktu na Ukrainie częściowo potwierdziły hipotezę H1. Część badanych była pozytywnie nastawiona do uchodźców wojennych i wpięcia Ukrainy w wojnie obronnej. Ta grupa podzielała pogląd, że uchodźcy powinni pozostać w Polsce aż do zakończenia konfliktu. Druga grupa była nastawiona negatywnie i uważała, że obecni w Polsce Ukraińcy są roszczeniowi, a udzielana im pomoc jest zbyt duża¹⁶. Trzeba też wskazać na pewne tendencje związane z analizowanym problemem. Generalnie, różne badania wskazują, że w polskim społeczeństwie w ostatnich 30 latach odwracały się proporcje sympatii i antypatii do Ukraińców¹⁷. Poziom sympatii systematycznie rósł od 1994 roku i w 2021 roku osiągnął 43%. Wybuch wojny na Ukrainie spowodował głównie pozytywne reakcje względem uchodźców – w pierwszym etapie odsetek osób, które były pozytywnie nastawione, wynosił 94%. Dalsze odsłony tego konfliktu i związane z tym spięcia dyplomatyczne na linii Warszawa – Kijów przełożyły się na społeczne podziały polityczne w Polsce. Od czasu kryzysu zbożowego (2023) obserwowany jest wzrost liczby osób negatywnie postrzegających obecność uchodźców z tego państwa i krytykujących zakres udzielanej im

¹⁶ Por. P. Długosz, D. Izdebska-Długosz, *op.cit.*, s. 27.

¹⁷ W 1994 r. badani deklarowali sympatię do narodu ukraińskiego na poziomie 9% oraz najwyższą niechęć w stosunku do niego (66%). W 2021 roku poziom sympatii był zdecydowanie wyższy (43% ankietowanych), a najniższy wskaźnik niechęci wystąpił w 2022 roku (25%). K. Musiał, *Polska – Ukraina, Polacy – Ukraińcy: specyfika relacji a eskalacja wojny na terytorium Ukrainy*, „Dyskurs & Dialog”, 2023, nr 1, s. 63.

przez Polskę pomocy¹⁸. Znaczny odsetek osób sceptycznie nastawionych do Ukraińców był też widoczny w zrealizowanym badaniu.

Uzyskane wyniki wskazują, że poglądy były przynajmniej częściowo związane z preferencjami politycznymi. W badaniu zaobserwowano spadek poparcia dla większości ugrupowań w odstępie półrocznym, przy jednoczesnym wzroście popularności Konfederacji Wolność i Niepodległość (której program polityczny jest niechętny wobec pomocy Ukrainie i migracji z tego państwa). Zmiany w zakresie preferencji politycznych w grupie studentów były powiązane z krytycznym podejściem do wielkości pomocy udzielanej uchodźcom, co przynajmniej częściowo potwierdza hipotezę H2.

Wydaje się, że największy potencjał eksplanacyjny może mieć w tym przypadku teoria konfliktów międzygrupowych. Uchodźcy zaczęli być postrzegani jako „rywale w ubieganiu się o publiczne dobra”¹⁹, co dotyczyło między innymi dostępu do świadczeń społecznych oraz sytuacji na rynku pracy w czasach niepewności gospodarczej²⁰.

Bibliografia

- Długosz P., Izdebska-Długosz D., *Polskie społeczeństwo wobec uchodźców wojennych z Ukrainy*, „Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny”, 2024, nr 2.
- Głowiak K., *Stosunek Polaków do przyjmowania uchodźców przed i w warunkach europejskiego kryzysu migracyjnego*, „Historia i Polityka”, 2021, nr 35.
- Kalinowska K., Krakowska K., Sałkowska M., *Dlaczego Polacy pomagali Ukraińcom? Typologia powodów zaangażowania w pomoc ukraińskim uchodźcom*, „Kultura i Społeczeństwo”, 2023, t. 67, nr 3: *Ukraina i Polska 2022 — wobec inwazji Rosji*.
- Matuszewski P., Bieliński J., *Entuzjazm jako motywator działań pomocowych wobec uchodźców z Ukrainy: analiza związku między entuzjazmem a udzielaniem pomocy w modelu emocjonalnego wyboru*, „Kultura i Społeczeństwo”, 2023, t. 67, nr 3: *Ukraina i Polska 2022 — wobec inwazji Rosji*.
- Musiał K., *Polska – Ukraina, Polacy – Ukraińcy: specyfika relacji a eskalacja wojny na terytorium Ukrainy*, „Dyskurs & Dialog”, 2023, t. 1.
- O Ukraińcach w Polsce i wojnie w Ukrainie*, Komunikat z badań CBOS nr 99/2024, <https://www.cbos.pl> (22.10.2024).
- O wojnie na Ukrainie i scenariuszach jej rozwoju*, Komunikat z badań CBOS nr 142/2023, <https://www.cbos.pl> (22.06.2024).

---

¹⁸ J. Szymańska, *Uchodźcy z Ukrainy na europejskim rynku pracy*, „Biuletyn PISM”, 16.03.2023, nr 28.

¹⁹ Długosz, D. Izdebska-Długosz, *op.cit.*, s. 28.

²⁰ M. Sińczuch, *Stosunek społeczeństwa polskiego do agresji rosyjskiej na Ukrainie w świetle badań socjologicznych*, „Bezpieczeństwo Obronność Socjologia” 2022, nr 1, s. 51.

Polacy wobec uchodźców z Ukrainy, Komunikat z badań CBOS nr 62/2022, <https://www.cbos.pl>, (22.06.2024).

Sińczuch M., *Stosunek społeczeństwa polskiego do agresji rosyjskiej na Ukrainie w świetle badań socjologicznych*, „Bezpieczeństwo Obronność Socjologia”, 2022, nr 1.

Staniszewski R.M., *Administrare – być pomocnym: społeczna percepcja wybranych rozwiązań zdefiniowanych w ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz innych działań dotyczących tej problematyki*, „Studia Iuridica”, 2022, vol. 92.

Political attitudes of Polish university students towards the conflict in Ukraine: The context of the European and Polish elections in 2023–2024

Abstract

In various empirical studies, it can be observed that the young generation often has different views on social and political issues compared to other age groups. These views are an important research problem as they influence politics to some extent. The aim of this article is to analyse the political views of Polish university students towards the conflict in Ukraine, taking into account attitudes towards refugees from that country. In the context of the war in Ukraine and the outlined research problem, two hypotheses were tested: H1. The structure of opinions on accepting refugees from Ukraine and helping the country is different from the trends observed in other studies; H2. The dominant opinions in the surveyed group correspond to the support for electoral committees in the elections to the European Parliament and the Sejm and Senate of the Republic of Poland. The survey conducted on a nationwide group of 494 students partially confirmed hypothesis H1 and H2.

Keywords: refugees, Ukraine, Russian-Ukrainian conflict, opinions of Polish students, war